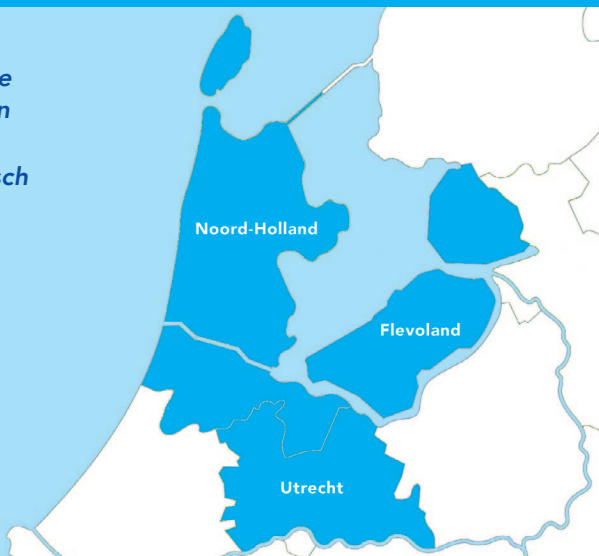

Provincies die
samenwerken
binnen
MRA-Elektrisch

MRA-Elektrisch (MRA-E) is een samenwerkingsproject van de overheden in de provincies Noord-Holland, Flevoland en Utrecht. Doel is het stimuleren van elektrisch vervoer om daarmee beleidsdoelen rond luchtkwaliteit en klimaat te realiseren. Sinds 2012 ondersteunt het projectbureau het elektrisch rijden door het plaatsen en beheren van laadinfrastructuur in gemeenten. Ook is het bureau initiator en aanjager van projecten met elektrische voertuigen. In deze monitor informeren wij u graag over de laatste ontwikkelingen.

• MRA-Elektrisch maakt werk van laden op bedrijventerreinen

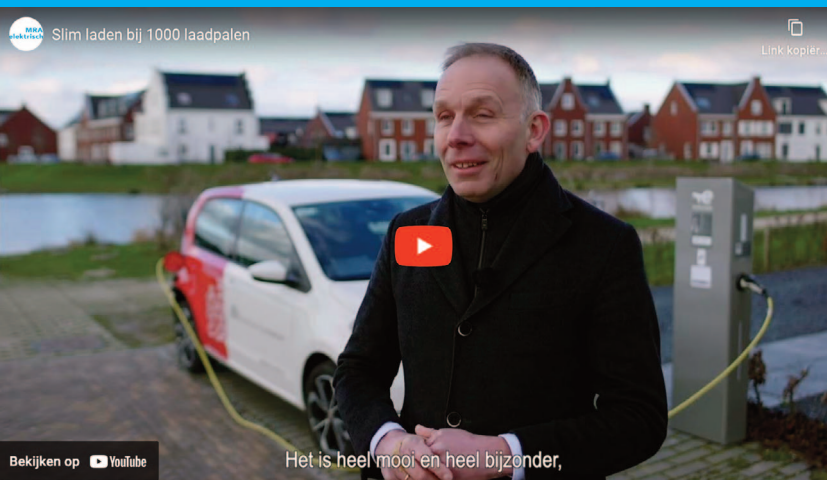
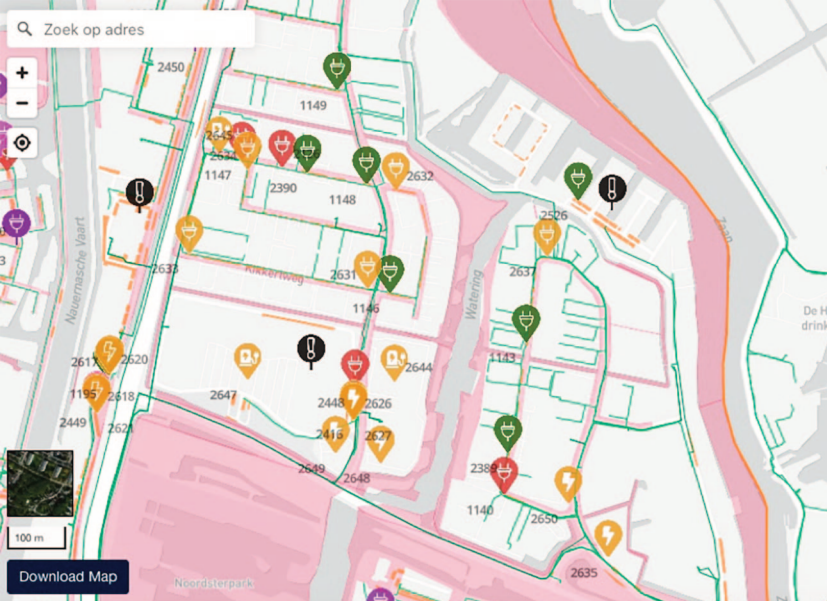
Steeds meer bedrijven kiezen voor hun logistiek vervoer voor elektrisch. Op zijn minst denken zij erover na: wanneer stap ik over? De invoering van de zero-emissiezones voor stadslogistiek in meerdere steden is een sterke stimulans. In 2025 al. Voorwaarde voor succes zijn goede laadvoorzieningen op de thuisbases, vaak bedrijventerreinen. Samen met ondernemers en gemeenten zet MRA-Elektrisch hierop in. Zodat die laadvoorzieningen er snel komen: op tijd, betrouwbaar en betaalbaar.

MRA-E heeft drie projectleiders aangesteld om ondernemers en gemeenten op weg te helpen.

Ze inventariseren welke initiatieven er in regio Noordwest - op de 600 bedrijventerreinen - zijn en krijgen dit al scherp in beeld. Daar waar MRA-E denkt dat zeer zeker laadvoorzieningen moeten komen, zoeken zij actief contact. Ondernemers en gemeenten die al aan de slag zijn om laadvoorzieningen op een bedrijventerrein te realiseren, kunnen rekenen op hands-on ondersteuning.

Zo zijn er al waardevolle projecten gerealiseerd op bedrijventerreinen in de gemeente Almere, **Ouder-Amstel** en **Zaanstad**. De laadvoorziening op bedrijventerrein Noorderveld-

Molletjesveer die medio 2022 werd geopend, wordt zo goed gebruikt dat nu al aan uitbreiding wordt gewerkt.

Ondernemers en gemeenten die met de realisatie van laadinfra op een bedrijventerrein aan de slag willen, zijn van harte uitgenodigd om contact met MRA-E op te nemen. MRA-E faciliteert de samenwerking en kan de partijen veel werk uit handen nemen. Uitgangspunt is de realisatie van laadpunten en de overstap naar elektrisch rijden voor ondernemers zo eenvoudig en betaalbaar mogelijk te maken.

Meer weten of direct samen aan de slag?

Mail met een van onze projectleiders logistiek en bedrijventerreinen: [Marijn Popma](#).

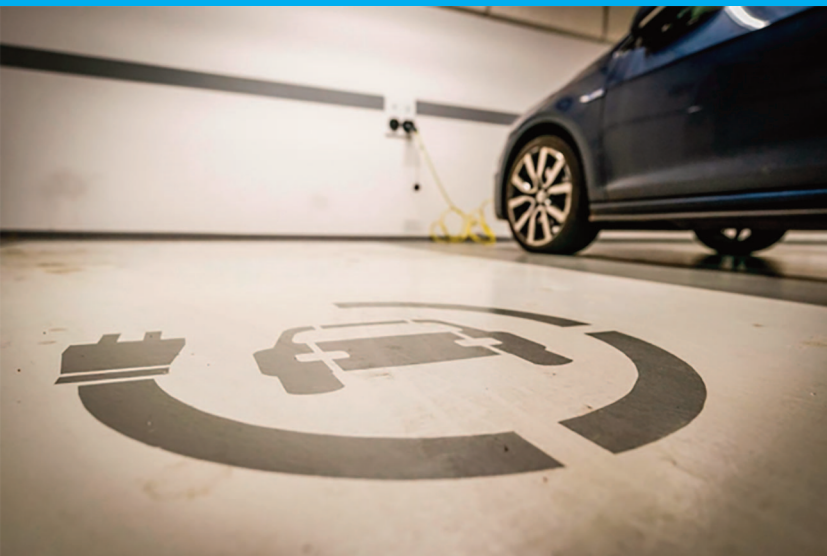
• 2023: het jaar waarin we het e-rijden nóg groener maken

En opnieuw nam het e-rijden een vlucht. Van alle auto's die in 2022 op kenteken werden gezet, was volgens RVO bijna 24% vol-elektrisch. In 2021 was dat nog 20%. Nog even en e-rijden wordt mainstream. Dat e-rijders overal en altijd probleemloos kunnen laden, blijft in 2023 dan ook de kerntaak van MRA-Elektrisch. We rollen het laadnetwerk breder uit én tillen het naar een hoger niveau. Met slim laden maken we het e-rijden nóg groener dan het al is.

Om de groei van het e-rijden te faciliteren zal MRA-E in 2023 een recordaantal publieke laadpunten plaatsen. 3.500 is de verwachting. Minstens zo belangrijk is de extra stimulans die we geven aan het (semi)privaat laden en het laden op bedrijventerreinen. Dit jaar zetten we onze schouders bovendien onder de uitrol van een snellaadnetwerk. Dankzij een gezamenlijke aanbesteding houden gemeenten de regie. Zodat snelladers precies daar komen waar ze nodig zijn en voldoen aan de juiste technische eisen, een gunstig prijs- en een hoog serviceniveau. We plaatsen snelladers voor personenauto's, vrachtauto's en alle voertuigen ertussenin. Meedoen, zegt u? Verderop in deze monitor leest u meer.

2023 wordt ook het jaar van het slim laden. Tot eind 2022 deden we hier in meerdere plaatsen goede ervaringen mee op. De gebruikte techniek blijkt effectief, functioneert goed en is betrouwbaar. Nu is het zaak om op te schalen. Daarom starten de provincies Noord-Holland, Flevoland en Utrecht met slim laden. Met deze techniek laden elektrische rijders hun auto automatisch op als er veel groene stroom beschikbaar is. Dus als het hard waait of de zon volop schijnt. Zonder dat de

*Slim laden kan binnen 5 jaar
de norm zijn*

*Doet uw gemeente mee met de
gezamenlijke aanbesteding?*

e-rijder hier iets van hoeft te merken. Deze zomer kun je al **slim laden bij 1000 laadpalen** en dat is pas het begin!

Al met al wordt 2023 een mooi jaar. Een jaar waarin nog meer e-auto's de weg op gaan en gestart wordt om van slim laden de norm te maken. Om zo nóg meer CO2-uitstoot te besparen en nóg beter werk te maken van een beter klimaat en schone lucht voor ons allemaal. Gaat u dit jaar weer samen met ons op weg om het waar te maken?

Meer weten? Mail met [Nanet Rutten](#), projectmanager laadinfrastructuur.

• Publieke laadpunten in gemeentelijke parkeergarages

Haarlem, Almere, Alkmaar en Lelystad willen laadpunten aanleggen in hun publiek toegankelijke gemeentelijke parkeergarages. Een welkom initiatief, temeer omdat dit zorgt voor minder parkeerdruk van e-auto's op straat. MRA-Elektrisch bereidt een gezamenlijke aanbesteding voor. Andere gemeenten zijn uitgenodigd om mee te doen.

Met de gezamenlijke aanbesteding creëert MRA-E volume, wat het voor marktpartijen interessant maakt om in te schrijven. Dit vergroot de kans op een aantrekkelijk aanbod voor laadinfrastructuur, waarbij MRA-E stuurt op hoge kwaliteitseisen. We putten onder meer uit de ervaring bij het maken van een stappenplan over **laadpunten voor VvE's** in parkeergarages in appartementencomplexen. We maken vraagprognoses en brengen de technische situatie in kaart met de gemeenten die zich direct aansluiten. MRA-E ontzorgt de deelnemende gemeenten ook voor het beheer en onderhoud van de laadinfrastructuur. Dat bespaart veel tijd en mankracht – wel zo efficiënt!

Meedoen met de gezamenlijke aanbesteding kan nog, ook als uw gemeente niet van plan is om al in 2023 laadpunten te plaatsen. Dit geven we aan in de uitvraag. Deze gemeenten brengen op een later moment zelf de technische situatie in kaart. Zo kunnen zij op een later moment starten met het plaatsen van de laadpunten, en toch profiteren van de voordelen van de gezamenlijke aanbesteding.

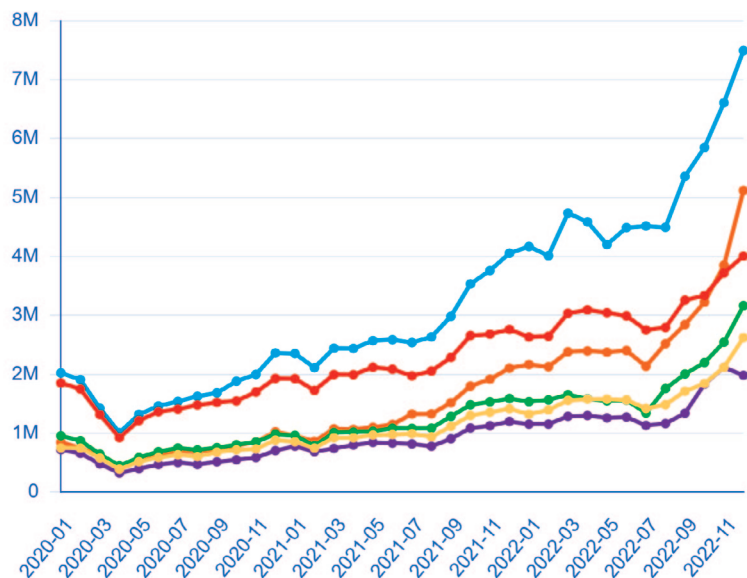
Meedoen of meer weten?

Mail met [Rowana Legito](#), projectleider publieke parkeergarages.

Totaal geladen kWh, per maand

Filter periode van Jan | 2020 tot Feb | 2023

Source: www.evdata.nl

Amsterdam
Den Haag
MRA-E
Rotterdam
SGZH
Utrecht

Overheden en marktpartijen
krijgen makkelijker toegang
tot meer data

• Alle laaddata op één centrale plek

MRA-Elektrisch (regio Noordwest) gaat met de vijf andere NAL-regio's alle laaddata onderbrengen op één centrale plek. Laaddata zijn gegevens over het gebruik van de publieke laadpalen. De laadpaalexploitanten in de regio's gaan deze data aanleveren bij het [Nationaal Dataportaal Wegverkeer](#) (NDW), dat voor het beheer en de ontsluiting van de data gaat zorgen.

Het NDW stelt de laaddata beschikbaar aan gemeenten en NAL-regio's, in dashboards en via geautomatiseerde koppelingen. Ook wordt een deel van de data vrij toegankelijk als open data en komt er toegang voor onderzoeksinstituten. Voor zowel overheden als marktpartijen is dit een flinke stap vooruit. Overheden krijgen makkelijker toegang tot betere informatie. Waar, wanneer en hoe lang laden e-rijders? Zo valt bijvoorbeeld beter te voorspellen hoe nieuwe laadpalen worden gebruikt en kan het e-vervoer sneller en beter worden ingepast in het elektriciteitsnetwerk. Marktpartijen hoeven straks de laaddata nog maar aan één partij en op één manier aan te leveren. Dat is wel zo makkelijk.

MRA-E en de G4 stellen hun laaddata tot nu toe beschikbaar via evdata.nl. Gezien de ontwikkeling die het e-rijden doormaakt, is het tijd om dit nu met alle NAL-regio's samen te doen. Het NDW is een landelijk samenwerkingsverband van overheden die gezamenlijk mobiliteitsdata verzamelen, delen en toepassen. De laaddata is een nieuwe toevoeging op het snijvlak van mobiliteit en energie. MRA-E kijkt uit naar de verdere professionalisering van het beheer en gebruik van de laaddata. In onze recente aanbesteding voor het beheer van publieke laadpalen hebben we hier al stappen op gezet. Ook binnen de werkgroep Open protocollen en data van de NAL werken we hieraan.

Trends gebruik laadinfrastructuur

+11.2%
1.246.243
Aantal laadsessies

+11.5%
55.362
Aantal gebruikte laadpunten

+6.4%
201.110
Aantal unieke gebruikers (RFID's)

+15.6%
25.203.334
Totaal geladen kWh

Totale CO₂-
besparing 21086 ton

23961 x

Enkele vliegreis
Schiphol - New York

Totaal schone kilometers

124.768.980 kilometers

*Deelnemende gemeenten
blijven stevig in control*

• Gezamenlijke aanbesteding publieke snelladers

De gezamenlijke aanbesteding voor publieke snelladers die MRA-Elektrisch voorbereidt, loopt voorspoedig. Tot medio februari konden gemeenten zich hiervoor aanmelden. Met de gezamenlijke aanbesteding spelen de deelnemende gemeenten goed in op de toenemende vraag naar snelladers, terwijl zij stevig in control blijven.

Via het programma van eisen wordt gestuurd op service, kwaliteit en innovatie. Er is oog voor de beperkte netcapaciteit en gemeenten houden grip op de openbare ruimte.

Gemeenten die meedoen boeken winst door de schaalgrootte die de gezamenlijke aanbesteding oplevert. Ook besparen zij veel tijd, onder meer omdat MRA-E het aanbestedingstraject en contractmanagement verzorgt. Volgens planning zal de aanbesteding in april-september dit jaar worden gepubliceerd en gegund. Voorjaar 2024 kunnen de eerste snelladers al worden geplaatst.

Meer weten?

Mail met [Robin Matton](#), projectleider snelladen.

• E-rijden ondanks verhoging laadprijs financieel aantrekkelijk

Onlangs heeft laadpaalexploitant TotalEnergies het tarief voor laden bij publieke laadpalen in regio Noordwest verhoogd van 34 naar 62 cent per kilowattuur. De energiecrisis werkte al langer door in onze energierekening, onze boodschappen en de prijs aan de pomp.

Door goede afspraken met laadpaalexploitanten kon MRA-Elektrisch de laadprijs toch lang op hetzelfde niveau houden. Dat was nu niet meer mogelijk. De aanhoudende hoge energieprijzen zorgden voor onhoudbare verliezen bij het bedrijfsonderdeel elektrisch vervoer van TotalEnergies. Vandaar de nieuwe tijdelijke laadtarieven.

De laadprijs die TotalEnergies rekent, wordt elk kwartaal herzien. De samenwerkende overheden spreken maximale laadtarieven af met laadpaalexploitanten om te bewaken dat elektrisch rijden aantrekkelijker is dan rijden op benzine of diesel. Dat gaat bij het nieuwe laadtarief nog steeds op. E-rijders zijn nog steeds voordeliger uit. Maar als er het komende kwartaal ruimte is om het tarief te verlagen, dan zet MRA-E daar zeker op in. Om het e-rijden ook financieel zo goed mogelijk te blijven stimuleren.

The logo graphic for DATA CELLAR features a stylized, abstract shape composed of many thin, white, concentric lines that form a sort of 'C' or a protective shield. Inside this shape, the words 'DATA CELLAR' are written in a clean, white, sans-serif font. The background of the entire graphic is a solid blue color.

DATA CELLAR

• MRA-Elektrisch deelt in Europees verband data over e-rijden

MRA-Elektrisch is van start gegaan met DATA CELLAR, de ontwikkeling van een Europees dataplatform. Partijen kunnen de data gebruiken om te komen tot een efficiënter stroomgebruik en een stabiel elektriciteitsnetwerk. In dit EU-project bundelen 15 landen hun krachten.

MRA-E levert data over elektrisch rijden, waar Nederland mee voorop loopt. Dankzij de Nederlandse inbreng kunnen andere EU-landen het elektrisch vervoer sneller en beter inpassen in het elektriciteitsnetwerk. “Zo helpen we het e-rijden sterker vooruit en dragen we nóg meer bij aan gezonde lucht en een beter klimaat”, aldus Mo Hoogeveen, dataspecialist bij MRA-E. “Over onze grenzen heen.”

DATA CELLAR faciliteert de ontwikkeling van lokale energiecoöperaties (Local Energy Communities, LECs). Die spelen volgens de Europese Commissie een sleutelrol in de energietransitie. LECs zijn burgers of bedrijven die investeren in zonne- en windenergie en zich op lokaal niveau verenigen om hier méér uit te halen. Denk bijvoorbeeld aan een dorp, woonwijk of bedrijventerrein. Vooral in Zuid-Europa zijn LECs sterk in opkomst. Vaak willen zij zelfvoorzienend zijn in hun stroomgebruik.

Meer weten over hoe ons elektriciteitsnetwerk verandert, wat de rol van LECs en e-auto's hierin is en hoe we met betrouwbare data verder komen? Lees het [volledige artikel](#) op onze website.

• Nieuwe medewerkers

Het elektrisch vervoer zit in de lift en MRA-Elektrisch groeit mee. Meer handen en meer energie om gemeenten van dienst te kunnen zijn. Dit zijn de nieuwe medewerkers:

Rik Tijhuis, projectleider logistiek en bedrijventerreinen

Erwin Biersteker, projectleider elektrisch autodelen

Nanet Rutten, projectleider laadinfrastructuur

Rowana Legito, projectleider publieke parkeergarages

Linan Al-Hamawandi, regioadviseur

Jean-paul Smal, regioadviseur

Katja Meijer, Communicatieadviseur

Kijk op [MRA-E-Team](#) om hen al wat beter te leren kennen.

*Heeft u vragen of opmerkingen over deze kwartaalmonitor?
Neem dan gerust contact op met:*

Maarten Linnenkamp
Projectmanager MRA-Elektrisch

m.linnenkamp@mrae.nl

+31 (0)6 52 52 40 31

Haarlemmer Houttuinen 21
1013 GL Amsterdam

www.mrae.nl

twitter.com/mraelektrisch

